

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๒

๑. ความพิสดารว่า สมเด็จพระบรมศาสดาของเราทั้งหลาย นับแต่ภักทรกัปนี้ ไปในที่สุด ๔ อสงไขยยิ่งด้วยแสนกัป ทรงเป็นพราหมณ์กุมาร นามว่าสุเมธ ในพระนคร อมรวดี สำเร็จศิลปศาสตร์ทุกอย่าง โดยที่บิดามารดาหลงลับไป ได้บริจาคทรัพย์นับได้ หลายโกฏิ แล้วบวชเป็นฤาษีอยู่ในหิมวันตประเทศ บำเพ็ญฌานและอภิญญาให้บังเกิด แล้ว กำลังเหาะไปแลเห็นหนทางที่ประชาชนกำลังแผ้วถางอยู่เพื่อประโยชน์เป็นทางเสด็จ จากสุทัสสนวิหารเข้าสู่พระนครอมรวดี แห่งพระทศพลพระนามว่าที่ปังกร แม้ตนเอง ก็ถือเอาประเทศแห่งหนึ่ง เมื่อประเทศนั้นยังไม่ทันเสร็จเลย จึงลาดหนั่งเลื้อยเหลืองลง บนเปือกตมแล้ว นอนสทอดตนเป็นสะพาน เพื่อสมเด็จพระบรมศาสดาผู้เสด็จมาถึงแล้ว โดยตั้งใจว่าฉันว่า ขอสมเด็จพระบรมศาสดาร่วมกับพระสงฆ์สาวก อย่าทรงเหยียบ เปือกตม ขอทรงเหยียบเราเสด็จไปเถิด เป็นผู้ซึ่งสมเด็จพระบรมศาสดาทันทีที่ทอด พระเนตรเห็น ก็ทรงพยากรณ์ว่า ผู้นี้เป็นหน่อพุทธางกูรในอนาคต จักเป็นพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่าโคดม ในที่สุด ๔ อสงไขยยิ่งด้วยแสนกัป ในกาลต่อมาแห่งสมเด็จพระบรม ศาสดาพระองค์นั้น ก็ได้รับพยากรณ์ในสำนักพระพุทธรเจ้าผู้เสด็จ อุบัติขึ้นส่องโลกให้ สว่างไสว ๒๓ พระองค์เหล่านี้ คือ พระโกณฑัญญะ ๑ พระสุมังคละ ๑ พระสุมนะ ๑ พระเรวตะ ๑ พระโสภิตะ ๑ พระอโนมทัสสี ๑ พระสุมนะ ๑ พระนารทะ ๑ พระปทุมุตตระ ๑ พระสุเมธะ ๑ พระสุชาตะ ๑ พระปิยทัสสี ๑ พระอัทธทัสสี ๑ พระธรรมทัสสี ๑ พระสิทธิทัตตะ ๑ พระติสสะ ๑ พระปุลสสะ ๑ พระวิปัสสี ๑ พระลิที ๑ พระเวสสภู ๑ พระกกุสันธะ ๑ พระโกนาคมะ ๑ พระกัสสปะ ๑ ทรง บำเพ็ญพระบารมีครบถ้วน ๓๐ ประการคือ พระบารมี ๑๐ พระอุปปบารมี ๑๐ พระปรมัตถบารมี ๑๐ ดำรงอยู่ในอิตถภาพเป็นพระเวสสันดร ให้ทานครั้งยิ่งใหญ่ ทำให้

แผ่นดินให้ไหว ๗ ครั้ง บริจาคพระโอรสและพระชายา เมื่อสิ้นพระชนมายุ ก็บังเกิดใน
ดุสิตบุรี ได้ดำรงอยู่ในดุสิตบุรีนั้นจนตลอดพระชนมายุแล้ว ฯ

๒. พวกภิกษุได้สดับแล้วว่า ชำว่า ท่านพระนันทะผู้เป็นพระภาดาของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระโอรสของพระนางนาง ประพฤติพรหมจรรย์เพราะเหตุแห่งนางฟ้าทั้งหลาย ได้ยินว่า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นผู้ประกันของท่านนันทะนั้น เพื่อจะได้เฉพาะนางฟ้า ๕๐๐ นางผู้มีเท้าดั่งเท้านกพิลาบ ฯ ครั้งนั้นแล พวกพระผู้เป็นสหายของท่านนันทะ พากันร้องเรียกท่านพระนันทะด้วยถ้อยคำว่าเป็นคนรับจ้างบ้าง ด้วยถ้อยคำว่าเป็นผู้อันสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าไถ้ไว้แล้วบ้างว่า ชำว่า ท่านพระนันทะเป็นคนรับจ้าง ได้ยินว่า ท่านพระนันทะเป็นผู้เป็นผู้อันสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงไถ้ไว้แล้ว ฯ ครั้งนั้นแล ท่านพระนันทะอืดอืดอยู่ ละอายอยู่ รังเกียจอยู่ ด้วยถ้อยคำว่าเป็นคนรับจ้างบ้าง ด้วยถ้อยคำว่าเป็นผู้อันสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงไถ้ไว้แล้ว บ้าง ของพวกพระผู้เป็นสหาย จึงหลีกไปผู้เดียว ไม่ประมาท มีความพากเพียร ดำรงตนมั่นคงอยู่ ต่อกาลไม่นานนัก ได้ทำให้แจ้งซึ่งที่สุดแห่งพรหมจรรย์อันยอดเยี่ยม ซึ่งเหล่ากุลบุตร (ออก) จากเรือน บวชไม่มีการครองเรือนโดยชอบทีเดียว เข้าถึงอยู่ เพราะรู้ยิ่งเอง ในปัจจุบัน ได้รู้ยิ่งว่า ชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว กิจที่ควรทำ ทำเสร็จแล้ว กิจอื่นอีกเพื่อความเป็นอย่างนี้ ไม่มี ฯ ก็แล ท่านพระนันทะได้เป็นพระอรหันต์องค์ใดองค์หนึ่งบรรดาพระอรหันต์ทั้งหลายแล้ว ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพิกากับ ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อมหากัม ทิ สตุถา อีโต กปฺปสฺตสฺหสฺสาธิกานํ จตฺนุณํ อสงฺเขยยานํ มตฺตถเก อมรฺวตฺตีนคเร สุเมโธ นาม พฺราหฺมณฺญมาโร หุตฺวา สพฺพสิปฺปานํ นิปฺพตฺตํ ปตฺโต มาตาปิตฺตุนํ อจฺจเยน อเนกโกภฺภิสงฺขยํ ฌนํ ปริจฺจชิตฺวา อิลิปฺพพฺพชฺชํ ปพฺพชิตฺวา ทิมวณฺเต วสนฺโต ฉานาภิณฺญาโย นิพฺพตฺเตตฺวา อากาเสน คจฺจนฺโต ที่ปงฺกรทสฺพลสฺส สฺทสฺสนวิหารโต อมรฺวตฺตีนคเร ปวิสนตฺถาย มคฺคํ โสธียมาณํ ทิสฺวา สยฺปิ เอกํ ปเทสํ คเหตุวา ตสฺมี อนิภฺภิจิตฺเตยว อาคตฺสฺส สตฺถุโน อตฺตานํ เสตุํ กตฺวา อชินิจมฺมํ กลเล อตฺถริตฺวา สตฺถา สฺสาวกสงฺโฆ กลลํ อนกฺกมิตฺวา มํ อกฺกมณฺโต คจฺจตฺตฺติ นิปฺนโน, สตฺถารา ทิสฺวา ว พฺทฺชงฺกุโร เอส อนาคเต กปฺปสฺตสฺหสฺสาธิกานํ จตฺนุณํ อสงฺเขยยานํ ปริโยสาเน โคตโม นาม พฺทฺช อวิสฺสตีติ พฺยาโกโต, ตสฺส สตฺถุโน อปรภาเค โภณฺทณฺญโย สุมงฺคโล สุมโน เรวโต โสภิตो อโนมทสฺสี ปทุโม นารโท ปทุมตฺตโร สุเมโธ สุชาโต ปิยทสฺสี อตฺถทสฺสี ฌมฺมทสฺสี สิหฺตฺตฺโต ติสฺโส ปุสฺโส วิปฺสฺสี สิขี เวสฺสภู กุสฺนโร โภนาคมโน กสฺสโป จาติ โลกํ โอภาเสตฺวา อุปฺปนฺนานํ อิมสฺสปิ เตวีสฺติยา พฺทฺชานํ สนฺติเก ลทฺทพฺยากรโณ ทสฺ ปารมฺมียो ทสฺ อุปฺปารมฺมียो ทสฺ ปรมตฺถปารมฺมียติ สมตฺตีสปารมฺมียो ปุเรตฺวา เวสฺสนตฺตรตฺตภาเว จิตฺ สตฺตทกฺขตฺตํ ปจฺวี- กมฺปนฺนานิ มหาทานานิ ทตฺวา ปุตฺตทารํ ปริจฺจชิตฺวา อายุปริโยสาเน ตฺลิตฺปุเร นิพฺพตฺ- ติตฺวา ตตฺถ ยาวตฺยาถํ อญฺจาลิ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกฺถา ปจฺโม ภาโค/หน้า ๗๕ - ๗๖)

๒. อสฺโสสุํ โข ภิกฺขุ อายสฺมา กิร นนฺโท ภควโต ภาตา มาตฺตจฺจปาตฺโต อจฺจรานํ เหตุ พฺรหฺมจริยํ จรติ ภควา กิรสฺส ปาภฺภิโกโค ปณฺจณฺณํ อจฺจราสฺถานํ ปฏฺฐิลาย กกุฏปาทานนฺติ ฯ อถโข อายสฺมโต นนฺทสฺส สหายกา ภิกฺขุ อายสฺมณฺตํ นนฺทํ ภตฺทวาเทน จ อุปกฺกิตฺทวาเทน จ สมฺทาจฺรนฺติ ภตฺโก กิรายสฺมา นนฺโท

อุปกุกีตโก กิรายสุมา นนโทติ ฯ อถไซ อายสุมา นนโท สหายกานัน ภิกขุณฺ्ह ภาตก-
วาเทน จ อุปกุกีตกวาเทน จ อฏฐิยามานो ह्रायमानो शिञ्जुञ्जमानो ऐโก वृषगुञ्जो
อปฺปมตฺโต आतापी पहित्तत्तो विहरन्तो नजिरसुเสव ยस्सตฺถาย गुलปुत्तता सम्मत्तेव
อคารสุมา อนคาริยํ ปพพชนฺฺติตทนฺฺตตรํ พุรหมจริยปริโยสานํ ทิฏฺฐเจว ฐมฺเม สยํ
อภิณฺฺญา สจฺจจิกตฺวา อุปสมฺปชฺช วิหาลิขีณา ชาติ วุสิตํ พุรหมจริยํ กตํ กรณียํ
นาปรํ อิตถตฺตยาตติ อพฺภณฺณวาลิ อณฺณตโร จปนายสุมา นนโท อรหตํ อโหสิ ฯ
(ธมฺมปทฎฺฐกถา ปจฺโม ภาโค/หน้า ๑๑๐ - ๑๑๑)